

บทที่ 5

ผลการศึกษาและสรุปสาระสำคัญของข้อมูล

5.1 นำเรื่อง

จากสภาพปัญหาของ “การสอบสวนคดีพิเศษในความคิดฐานป็นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์” ดังที่ได้วิเคราะห์มาในบทก่อนๆ นั้น ได้ตั้งข้อสมมุติฐานในการแก้ปัญหาไว้ว่า จะต้องนำระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System :KMS) มาใช้ และทฤษฎีการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ที่ควรนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการจัดการความรู้ (Create Framework) ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ขณะทำงาน (Learning in Action) และทฤษฎี Knowledge Creation นอกจากนี้ ในบทที่ 3 ได้กล่าวถึงวิธีวิจัยว่าจะใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research Metrology) ตามมาตรฐาน ISO 12207 และระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ตามมาตรฐาน ISO 15504 ดังนั้น ในบทนี้จะรายงานผลการศึกษาวิจัยว่าได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยที่เสนอไว้อย่างไร และผลที่ได้เป็นไปตามสมมุติฐานหรือไม่ และจะได้ประเมินด้วยว่าระบบการจัดการความรู้ (KMS) ที่สร้างขึ้นนั้น จะช่วยแก้ไขปัญหาคือช่วยในการตัดสินใจในการสอบสวน ความคิดฐานป็นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ หรือไม่ และมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร และประการสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานแต่ละกลุ่มหรือไม่ รวมทั้งจะสามารถพัฒนาต่อขยายไปได้หรือไม่อย่างไร

ในการรายงานผลการศึกษาจะเป็นการรายงานกระบวนการและขั้นตอนภาคปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

(1) การสร้างระบบการจัดการความรู้ รายงานผลการศึกษาในส่วนนี้ จะเป็นการเก็บข้อมูลและจับความรู้ (Knowledge Capture) ตามวิธีวิศวกรรมความรู้ (Knowledge Engineering) ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบองค์ความรู้ (Knowledge Audit) การศึกษาและเก็บความต้องการของผู้ใช้งาน (Requirement Elicitation) ความต้องการของระบบ (System Requirements Analysis) ความต้องการของซอฟต์แวร์ (Software Requirements Analysis) ข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดจะนำไปสู่การออกแบบซอฟต์แวร์ (Software Design) และสร้างระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System – KMS) กิจกรรมในส่วนนี้มีความสำคัญมาก เพราะถ้าเก็บข้อมูลและจับความรู้ไม่ถูกต้อง

ก็จะทำให้กระบวนการที่ตามมาผิดพลาดไปทั้งหมด และ KMS ที่สร้างขึ้นจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน

(2) การนำระบบการจัดการความรู้ที่สร้างนั้นไปใช้ในองค์กร รายงานผลการศึกษานี้จะเน้นแนวคิด ทฤษฎี แผนกิจกรรม หรือวิธีการในการทำให้การนำ KMS ไปใช้ในองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งได้แก่การทำกิจกรรมการสื่อสารในองค์กร (MAN 1: Organization Alignment) การบริหารจัดการองค์กร (MAN 2: Organization Management) การจัดการโครงการ (MAN 3: Project Management) กิจกรรมส่วนนี้ก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน เพราะถ้าสร้างระบบ KMS ขึ้นมาแล้วคนในองค์กรไม่ยอมรับ ไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจ และไม่มีส่วนร่วม หรือโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับระบบ KMS ที่สร้างขึ้นมา หรือการบริหารจัดการไม่ดี ระบบที่สร้างขึ้นก็ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

ทั้งนี้ ในส่วนการนำระบบการจัดการความรู้ที่สร้างไปใช้ในองค์กรนี้ จะได้มีการสาธิตระบบเพื่อประเมินผลว่าเหมาะสมและใช้งานได้จริงหรือไม่ และจะได้ทำแผนกิจกรรม 3 ปี เพื่อให้การนำระบบ KMS ไปใช้ประสบผลสำเร็จ

นอกจากนั้น ตามมาตรฐาน ISO 12207 ยังกำหนดให้ต้องทำกิจกรรมที่ทำให้การนำ KMS ไปใช้ในองค์กรให้บรรลุผล โดยต้องทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน (Resource & Infrastructure) ซึ่งได้แก่ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (RIN 1: Human Resource Management) การฝึกอบรม (RIN 2: Training) การจัดการความรู้ (RIN 3: Knowledge Management) การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน (RIN 4: Infrastructure) กิจกรรมเหล่านี้จะมีส่วนช่วยทำให้ระบบ KMS ประสบผลสำเร็จ

สิ่งที่มาตรฐาน ISO 12207 กำหนดให้ต้องทำอีกประการหนึ่ง คือ การบริหาร KMS ให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) (-ซึ่งได้แก่ ประหยัด (Economy) ทั้งในเรื่องต้นทุน (Cost), ทรัพยากร (Resource), เวลา (time) และมีคุณภาพ (Quality)-) ดังนั้น จึงต้องทำกิจกรรมในเรื่อง การจัดการทรัพย์สิน (REU 1: Asset Management) การใช้ซ้ำโปรแกรมต่างๆ (REU 2: Reuse Program Management) การนำความรู้หลักการไปใช้ (REU 3: Domain Engineering) การตรวจประเมินคุณภาพ (QA) ตามมาตรฐาน ISO 15504 อย่างไรก็ตาม ในรายงานผลการศึกษานี้ จะให้ความสำคัญกับการตรวจประเมินคุณภาพ (QA)

5.2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน คือ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานสอบสวนคดีพิเศษของพนักงานอัยการ บทกฎหมายและระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้น ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการจัดการความรู้และด้านกฎหมาย

ดังรายละเอียดที่กล่าวแล้วในบทที่ 2 อีกทั้งยังได้ศึกษาโครงสร้าง วิสัยทัศน์ พันธกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคดีพิเศษ รวมทั้งสภาพปัญหาเบื้องต้นในการสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้น ดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 1 ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการสร้างระบบ KMS และการนำระบบ KMS ไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จต่อไป

นอกจากนั้น ยังได้ศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ของการนำระบบการจัดการความรู้มาใช้กับงานสอบสวนคดีพิเศษ ของสำนักงานคดีพิเศษ โดยการทำความเข้าใจ Knowledge Management System, ศีษษาวิธีการวิศวกรรมความรู้ (Knowledge Engineering) และเครื่องมือ Common KADS ที่จะใช้ในการจัดเก็บความรู้, ดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 3 และได้ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรืออำนาจหน้าที่และโครงสร้างของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ ๑ และ ๔ เพื่อเตรียมเก็บข้อมูลความต้องการของผู้ใช้ระบบ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและนำ KMS ไปใช้ อีกทั้งยังได้สอบถามพูดคุย (ไม่เป็นทางการ) กับพนักงานอัยการ ในสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ ๑ และ ๔ (ซึ่งได้แก่คุณสุภารัตน์ คำนารี (เจ้าพนักงานธุรการชาญการ) และอัยการเจษฎา ธนาสิทธิ์พันธ์กุล เพื่อทราบกระบวนการทำงาน (Work Flow) และข้อมูลอื่นเพื่อนำไปจัดทำแผนงาน (Plan) กำหนดวาระการประชุมและขอบเขตการจับความรู้ (Scoping Meeting) และกำหนดบุคคลที่จะขอสัมภาษณ์

5.3 ส่วนที่ 1 การสร้างระบบการจัดการความรู้ (KMS)

การสร้างระบบจัดการความรู้ตามการศึกษานี้ ได้ยึดหลักการสร้างระบบจัดการความรู้สำหรับองค์กรตามมาตรฐาน ISO12207 และใช้ Software Microsoft SharePoint เป็นอุปกรณ์ในการสร้าง และดำเนินการดำเนินการตามวิธีการวิศวกรรมความรู้ (Knowledge Engineering) ซึ่งใช้เครื่องมือ Common KADS ประกอบด้วย การตรวจสอบความรู้ (Knowledge Audit) การจับความรู้ (Knowledge Capture) การนำความรู้ที่ได้มานั้นวิเคราะห์ (Knowledge Analysis) และสังเคราะห์ (Knowledge Synthesis) หรือทำ Modeling (ในโครงสร้าง Task, Inference, Domain, Ontology, Knowledge Base) และการนำความรู้ไปใช้ (Knowledge Utilisation)

โดยได้ดำเนินการตามหลักการที่กล่าว ตามลำดับ ดังนี้

5.3.1 การพิจารณาตรวจสอบและระบุหัวข้อความรู้ (Knowledge Audit)

โดยตรวจสอบว่าเป็นไปตามแผนแม่บทการจัดการความรู้สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2552-2561 ซึ่งได้กำหนดบัญชี 100 หัวข้อองค์ความรู้ที่จะต้องดำเนินการไว้หรือไม่ ซึ่งตรวจสอบแล้วปรากฏว่า งานสอบสวนคดีพิเศษ (สอบสวน DSI) เป็นหัวข้อความรู้ตามบัญชีองค์กร

ความรู้ องค์กรความรู้ที่ 29 ดังนั้น การนำเรื่อง “การสอบสวนคดีพิเศษในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์” มาเป็นหัวข้อศึกษา จึงสอดคล้องกับแผนแม่บท KM ของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว

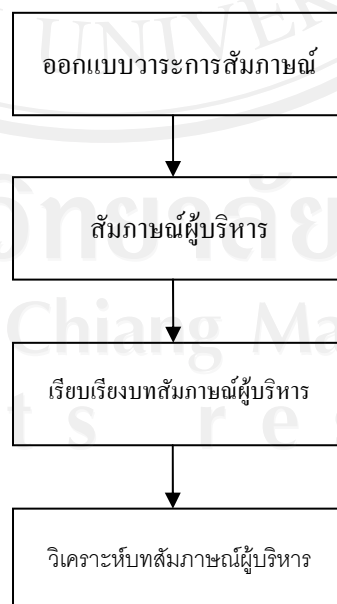
5.3.2 การเก็บข้อมูลความต้องการ (Requirement Elicitation: ENG 1) และการรวบรวมความรู้ที่ไม่ชัดเจน (Tacit Knowledge)

ได้แก่ข้อมูลความต้องการระบบ KMS, ความต้องการของระบบ (System Requirement Analysis: ENG 2) และความต้องการของซอฟต์แวร์ (Software Requirement Analysis: ENG 3) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ โดยได้ดำเนินการดังนี้

5.3.2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ก่อนการสัมภาษณ์ผู้บริหารได้ประสานเบื้องต้นทราบว่าอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ (นายธนพิชญ์ มุลพฤกษ์) จะพ้นวาระการเป็นผู้บริหารของสำนักงานคดีพิเศษในวันสิ้นเดือนกันยายน 2554 ดังนั้น จึงได้ขอสัมภาษณ์รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ ที่รับผิดชอบงานสอบสวนคดีพิเศษ (นายภาณุพงษ์ โชติสิน) แทน ซึ่งถือว่าเป็นการสัมภาษณ์ระดับผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจ (Knowledge Manager/ Knowledge Decision Maker) ในงานสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ตามตาราง 5.1 ดังนี้

ตาราง 5.1 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

(1) การออกแบบวาระการสัมภาษณ์ ซึ่งกิจกรรมที่ทำในส่วนนี้ ได้แก่ การเตรียมวาระ และกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้งานระบบ (Knowledge User) (หมายเหตุ แบบสอบถามจะยึดตามโครงสร้างหรือองค์ประกอบของเว็บไซต์ระบบจัดการความรู้ของ Microsoft SharePoint)

(2) การนัดหมายสัมภาษณ์ โดยมีหนังสือถึงผู้บริหารสำนักงานคดีพิเศษ พร้อมวาระการสัมภาษณ์ (Agenda) และประเด็นสัมภาษณ์

สำหรับรายละเอียดของการทำกิจกรรมในขั้นนี้ปรากฏตามหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 1) และประเด็นสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 2)

(3) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร (นายภาณุพงษ์ โชติสิน) ครั้งที่ 1 เพื่อทราบข้อมูลทั่วไป โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคดีพิเศษ ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานสอบสวนคดีพิเศษ ขอบทราบดีเห็นเกี่ยวกับงานสำคัญ (Critical Task) และความเป็นไปได้ในการนำระบบการจัดการความรู้มาใช้แก้ปัญหา รวมทั้งการเลือกองค์ความรู้inar่องที่เป็น Critical Task ตลอดจนขอทราบประเภทของผู้ใช้งานระบบ (Knowledge User) โดยใช้วาระการสัมภาษณ์ (Agenda) และประเด็นการสัมภาษณ์ ที่ออกแบบไว้และได้ส่งไปล่วงหน้าแล้ว

หลังจากการสัมภาษณ์ได้ทำบทสรุป(Transcript) เพื่อเตรียมให้ผู้บริหารสอบทาน และต่อมาได้ส่งให้ผู้บริหารสอบทาน หรือแก้ไขความถูกต้องของ Transcript แล้ว ซึ่งผู้บริหารได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและแก้ไขให้ครบถ้วน สมบูรณ์ขึ้น และต่อมาในการสัมภาษณ์ผู้บริหารครั้งที่ 2 นั้น ผู้บริหารได้ลงนามรับรองความถูกต้องให้แล้ว ดังรายละเอียดปรากฏตามถอดความสรุป (Transcript) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร (นายภาณุพงษ์ โชติสิน) สรุปจากการสัมภาษณ์ ครั้งที่ 1 (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 3)

(4) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร (นายภาณุพงษ์ โชติสิน) ครั้งที่ 2 เนื่องจากเห็นว่า มีประเด็นต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จึงได้ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารครั้งที่ 2 ดังตามรายละเอียดปรากฏตามหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 4) และประเด็นสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 5) โดยในครั้งนี้นำผู้บริหารได้สอบทาน (Validation) ความถูกต้องของประเด็นที่ได้สัมภาษณ์ในครั้งที่ 1 ด้วย

การสัมภาษณ์ในครั้งที่ 2 นี้ ได้ข้อมูลในเรื่อง โครงสร้างหรือองค์ประกอบของเว็บไซต์ของระบบจัดการความรู้ ฐานข้อมูลความรู้ที่ปรากฏโดยชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ขอบทราบ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนัดสัมภาษณ์จัดเก็บความรู้ไว้ในฐานข้อมูลความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล Tacit Knowledge)

หลังการสัมภาษณ์ได้ทำบทสรุป (Transcript) และส่งให้ผู้บริหารสอบทาน ซึ่งผู้บริหารได้สอบทานแล้ว (Validation) และต่อมาเมื่อได้มีการสัมภาษณ์ครั้งที่ 3 ผู้บริหารได้ลงนามรับรองความถูกต้องให้แล้ว รายละเอียดปรากฏตามถอดความสรุป (Transcript) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครั้งที่ 2 (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 6)

(5) การสอบถามความต้องการของบุคลากรในสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 และ 4 ในการใช้ระจัดการความรู้ (Knowledge User) โดยได้ฝากแบบสอบถามไว้กับเจ้าหน้าที่ธุรการของสำนักงานคดีพิเศษ เพื่อเก็บข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามแบบสอบถาม (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 7)

(6) สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 2 ครั้ง และการสอบถามตามแบบสอบถาม ปรากฏผลในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดระบบ KMS ดังนี้

- งานที่สำคัญ (Critical Task) ได้แก่ “การสอบสวนคดีพิเศษในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์”
- มีความต้องการระบบ KMS เพราะตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานเพื่อนำไปแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
- ผู้ใช้งานระบบ (Knowledge User) ได้แก่
  - ผู้บริหาร ต้องการระบบสั่งการและติดตามงาน การตรวจตราข้อมูล สถิติ การให้ความเห็นในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
  - พนักงานอัยการ ต้องการฐานข้อมูลกฎหมายและระเบียบ คู่มือตัวอย่างการแก้ปัญหา รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่จะสอบถามปรึกษาหารือ เครื่องมือติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบเชื่อมโยงข้อมูล (Portal Link) แผนที่ความรู้ (Knowledge Map) แสดงถึงกระบวนการคิดประกอบหลักการ (Concept) และนำไปสู่การแก้ปัญหาหรืออธิบายเหตุผลต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำงาน
  - นิติกร หรือเจ้าหน้าที่ธุรการที่ทำหน้าที่สนับสนุน ต้องการฐานข้อมูลกฎหมายและระเบียบ เครื่องมือติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบเชื่อมโยงข้อมูล (Portal Link) การติดตามกฎหมายและระเบียบที่ออกใหม่

ทั้งนี้ ได้สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานคดีพิเศษ ตามตาราง 5.2

ตาราง 5.2 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานคดีพิเศษ

ขอบเขตความรู้	ผู้บริหารต้องการให้จัดทำองค์ความรู้ด้านการสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารโดยเฉพาะในความคิดฐานปิ่นหุ่นในตลาดหลักทรัพย์
การกำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญต้องทำงานสอบสวนคดีพิเศษ มีความรู้ด้านการเงินการธนาคาร การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ การกำกับดูแลตลาดเงินและตลาดทุน และมีประสบการณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอบสวนความผิดฐานปิ่นหุ่นในตลาดหลักทรัพย์ ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ
ผู้ใช้งาน	ผู้บริหาร พนักงานอัยการผู้ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนคดีพิเศษ นิติกร และเจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักงานคดีพิเศษ
ปัญหาวิกฤติที่สมควรแก้ไข	ต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ในการสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคาร โดยเฉพาะในความคิดฐานปิ่นหุ่นในตลาดหลักทรัพย์
การแบ่งประเภทผู้ใช้งาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหาร คือ อธิบดี รองอธิบดี และอัยการพิเศษฝ่าย 2. ผู้เชี่ยวชาญ คือผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบสวนความผิดฐานปิ่นหุ่นในตลาดหลักทรัพย์ ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ 3. ผู้ใช้งานทั่วไป คือ ผู้ที่ทำงานในสำนักงานคดีพิเศษ
ความรู้ที่ผู้ใช้งานจำเป็นต้องใช้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหาร ได้แก่ความรู้ด้านการสอบสวนคดีพิเศษที่เป็นหลักสำคัญ ที่ใช้ในการบริหาร ระบบสั่งการและติดตามงาน การตรวจตราข้อมูล สถิติ และการให้ความเห็น 2. ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ความรู้ด้านการสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารที่ใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงาน 3. ผู้ใช้งานทั่วไป ได้แก่ความรู้เบื้องต้นในการสอบสวนคดีพิเศษ คดีการเงินการธนาคาร และความคิดฐานปิ่นหุ่น

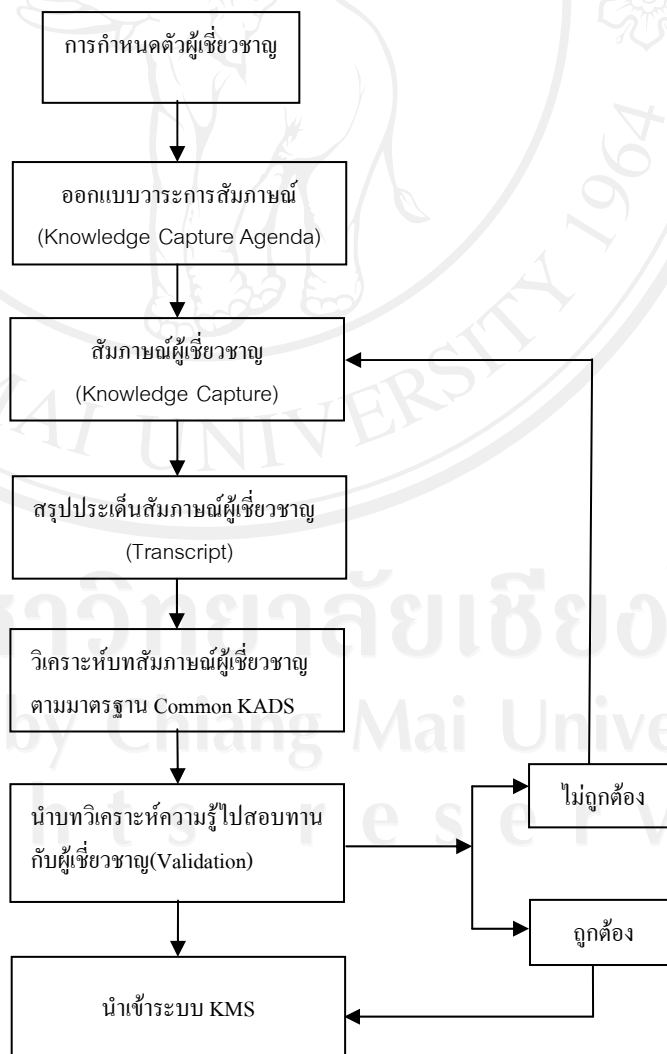
5.3.2.2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ได้สัมภาษณ์นายเจษฎา ธานีพิทักษ์กุล อัยการประจำสำนักงาน สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 4 ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอบสวนในความผิดฐานปิ่นหุ่นในตลาดหลักทรัพย์ เพราะเคยเป็นนิติกรของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด

หลักสูตรฯ (ก.ล.ต.) เคยรับผิดชอบการดำเนินคดีในความผิดฐานนี้มาหลายคดีตั้งแต่ทำงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เคยทำงานสอบสวนร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษตั้งแต่ก่อนที่จะมาเป็นพนักงานอัยการ และเมื่อย้ายมารับราชการที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 4 ก็ได้รับมอบหมายให้เข้าสอบสวนร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์หลายคดี

ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้ไม่ได้มีหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ แต่ได้นัดหมายทางโทรศัพท์ โดยได้จัดทำวาระและกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ส่งให้ล่วงหน้า รายละเอียดปรากฏตามวาระการสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 8) ซึ่งมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ปรากฏตามตาราง 5.3

ตาราง 5.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

หลังการสัมภาษณ์ไม่ได้ถอดความการสัมภาษณ์ (Script) เพราะมีเนื้อหาและรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่เวลาในการศึกษาจำกัดมาก จึงได้ข้ามขั้นตอน การทำ Script และ Transcript ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำบทสรุปข้อมูลในเชิงโครงสร้างของการทำงาน โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดแบ่งออกเป็นหมวดหมู่

ดังนั้น ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ ฟังความรู้เกี่ยวกับ “การสอบสวนคดีพิเศษในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์” ซึ่งต่อมาได้ส่งฟังดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว (Validation) รายละเอียดปรากฏตามแผนผังความรู้ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 9) และฟังความรู้นี้ได้นำมาจัดทำวิเคราะห์ความรู้ ตามตาราง 5.4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 5.4 บทวิเคราะห์ Transcript ผู้เชี่ยวชาญ

Task Knowledge การสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์		
Inference Knowledge/Domain Knowledge		
INPUT	Process	OUTPUT
<p>1. บุคลากร ต้องทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย ด้วยสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) ที่เหมาะสมกับคดีนั้น และ ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายโดย ชอบ เป็นไปตามข้อบังคับ คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ว่า ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๕๓</p> <p>2. งบประมาณการทำสำนวน ต้องประมาณการล่วงหน้าและ เบิกจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบ กระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าใช้จ่าย สำหรับการสืบสวนและสอบสวน คดีพิเศษและวิธีการเบิกจ่ายเงินทด รองจ่ายตาม พ.ร.บ.การสอบสวน คดีพิเศษฯ พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>3. แผนสอบสวน ต้องจัดกลุ่มพยานและมอบหมาย หน้าที่ และวางแผนสอบสวนให้ ทันภายในระยะเวลาตามกฎหมาย และต้องระวังไม่ให้ขาดอายุความ</p>	<p>1. การรับเป็นคดีพิเศษและการ มอบหมายให้พนักงานอัยการเข้า ร่วมสอบสวน ต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๓ และประกาศ กคพ. (ฉบับ ที่ ๑ และ ๒) เรื่อง การกำหนด รายละเอียดของลักษณะของการ กระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. การ สอบสวนคดีพิเศษฯ พ.ศ. ๒๕๕๓, กฎกระทรวงว่าด้วยการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบ กคพ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการร้องขอ และเสนอให้ กคพ. มี มติให้คดีความผิดทางอาญาใด เป็น คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบ เกี่ยวกับการรับและจ่ายสำนวนคดี ของ อส.</p> <p>2. การประชุมวางแผนทางการ สอบสวนร่วม และวางรูปคดี ต้องเป็นไปตาม ข้อบังคับ กคพ. ว่า ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ การสอบสวนร่วมหรือการปฏิบัติ หน้าที่ร่วมกันในคดีพิเศษระหว่าง พนักงานสอบสวนคดีพิเศษกับ พนักงานอัยการหรืออัยการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อบังคับ กคพ. อื่นๆ หรือระเบียบ อส. ที่เกี่ยวข้อง และพ.ร.บ.การ</p>	<p>1. จำนวนการสอบสวนที่ครบถ้วน ถูกต้องพยานหลักฐานพอที่จะสั่ง ฟ้องหรือไม่ฟ้อง ต้องมีการสรุปรายงานการ สอบสวนมีรายการทะเบียน พยาน บุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร มี ความเห็นผู้รับผิดชอบครบถ้วน</p> <p>2. พยานหลักฐานใช้พิสูจน์ความผิด ในชั้นศาลได้ ต้องเป็นไปตาม ป.วิอาญา มาตรา ๒๒๖ – ๒๒๗/๑</p>

ตาราง 5.4 (ต่อ)

Task Knowledge การสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์	
Inference Knowledge/Domain Knowledge	
	<p>สอบสวนคดีพิเศษฯ และ ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๐ – ๑๔๕ และมาตรา ๒๒๖ – ๒๔๔/๑</p> <p>3. การแจ้งข้อหาและสอบคำให้การผู้ต้องหา ต้องปฏิบัติตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๐ – ๑๓๕ และ ต้องเป็นข้อหาตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓๘ – ๒๔๔ บางข้อหาหรือทั้งหมด ดังนี้</p> <p>3.1. ฐานปั่นหุ้นโดยวิธีการบอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ (False Statement)</p> <p>3.2 ฐานปั่นหุ้นโดยใช้ข้อมูลภายใน (Insider Trading)</p> <p>3.3 ฐานปั่นหุ้นโดยวิธีการอำพราง (Concealment to Mislead)</p> <p>4. การสอบคำให้การพยานและพยานผู้เชี่ยวชาญต้องเป็นไปตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๐ – ๑๓๕ มาตรา ๒๓๒ – ๒๓๗ ตี และ มาตรา ๒๔๓ – ๒๔๔/๑</p> <p>5. การรวบรวมพยานเอกสารและพยานวัตถุ ต้องเป็นไปตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๒๓๘ – ๒๔๒ ต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.การ</p>

ตาราง 5.4 (ต่อ)

Task Knowledge การสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์	
Inference Knowledge/Domain Knowledge	
<p>6. การใช้อำนาจพิเศษในการสืบสวนสอบสวน ต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๒ – ๓๔, ข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตาม มาตรา ๒๔ แห่ง พ.ร.บ. การสอบสวนคดีพิเศษ ฯ พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อบังคับกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าด้วยการจัดทำเอกสาร หลักฐาน และการแฟ้มตัว พ.ศ. ๒๕๔๘, ข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการเก็บรักษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา และการทำลายข้อมูลข่าวสารอื่น พ.ศ. ๒๕๔๗</p> <p>7. การจัดระบบสำนวนสอบสวน (Case Management) ต้องเป็นไปตามระเบียบ อส. และ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และมีทะเบียนคุมที่ชัดเจนและสะดวกต่อการอ้างอิง</p>	
Knowledge Base	
กฎหมาย และระเบียบ คำพิพากษา และคำสั่ง คำวินิจฉัยชี้ขาด คู่มือ องค์กรความรู้สนับสนุนอื่น ๆ	

5.3.3 การรวบรวมความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)

ได้นำข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จากผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทาง (Guideline) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีพิเศษใน ความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ที่เป็น Explicit Knowledge เช่น กฎหมายและระเบียบหรือข้อบังคับ คู่มือการปฏิบัติงาน โดยจัดเตรียมเป็น Digital File เพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลความรู้ (Knowledge Base) ใน KMS

5.3.4 การวิเคราะห์ความรู้ (Knowledge Analysis)

ได้ทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์หา Tacit Knowledge โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้สรุปประเด็นไว้ใน Transcript ของผู้บริหาร และฝังความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

(2) การวิเคราะห์หา Explicit Knowledge ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสอบสวนคดีพิเศษใน ความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ตามที่ได้รับแนวทาง (Guideline) มาจากผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ความรู้ (Knowledge Analysis) ทั้ง Tacit Knowledge และ Explicit Knowledge ดังกล่าว มีวิธีการ คือ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยการหาคำสำคัญ (Keyword Annotation) เช่น “การรับ – จ่ายสำนวน” “การลงสารบบ” “ปั่นหุ้นโดยการแพร่ข่าว” “ปั่นหุ้นโดยการอำพราง” หรือ “ปั่นหุ้นโดยใช้ข้อมูลภายใน” เป็นต้น หรือวิเคราะห์ความหมายสำคัญ (Semantic Annotation) โดยใช้ทั้ง คำสำคัญ (Keyword) หรือ คำที่มีความหมายใกล้เคียง (Semantic) โดยพยายามวิเคราะห์ให้เข้ากับแบบจำลองของ Common KADS: Knowledge Analysis and Data Structuring เช่น งาน (Task) การคิด (Inference) โครงสร้างการคิด (Inference Structure) สิ่งที่เกิดหลักการที่ใช้แก้ปัญหาเฉพาะ (Domain Concept) หรือคำศัพท์เฉพาะของวิชาชีพ (Jargon) ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Domain Ontology) รวมทั้งความรู้จากประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์อื่นๆ (Support Tacit Knowledge) เช่น ข้อควรระวัง (Precaution หรือ Caution) เป็นต้น

สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ การจัดหมวดหมู่กลุ่มความรู้ตามแบบจำลอง Common KADS ดังนี้

- ความรู้ในงาน (Task Knowledge)
- ความรู้ในการคิด (Inference Knowledge) เช่น ก่อนคิดถึงเรื่องอะไร (input) ขณะทำคิดเรื่องอะไร (process) รู้ได้อย่างไรว่างานเสร็จแล้ว หรือผลที่ได้ควรเป็นอย่างไร (output)
- ความรู้หลักการในการแก้ปัญหาเฉพาะ (Domain Knowledge) หลักการที่เป็นเหตุผลและความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่ใช้ในการทำงาน แก้ปัญหาและตัดสินใจ

5.3.5 การสังเคราะห์ความรู้ (Knowledge Synthesis) เพื่อทำแบบจำลองความรู้ (Knowledge Modeling)

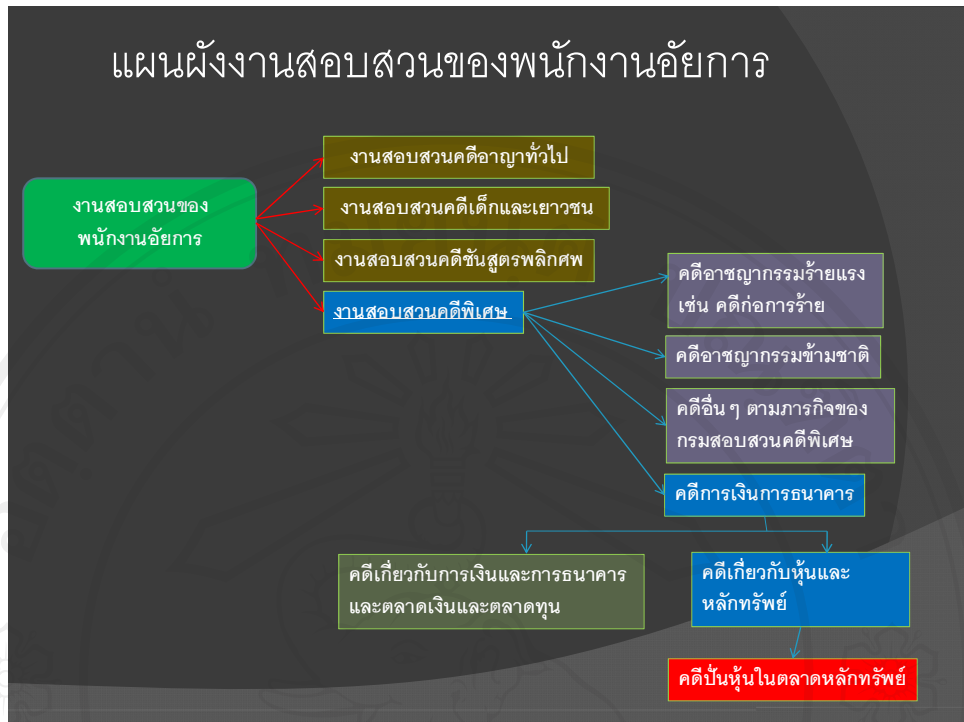
หลักสำคัญในการสังเคราะห์เพื่อทำแบบจำลองความรู้ (Knowledge Modeling) คือ ต้องคำนึงถึงการใช้งาน ต้องสนับสนุนอำนวยความสะดวก (Facilitate) ที่เพียงพอและเหมาะสม สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหาร หรือการแก้ปัญหาและการทำงานของกลุ่มผู้ปฏิบัติ (Community of Practice) ดังนั้น ต้องสังเคราะห์ให้อยู่ในรูปโครงสร้างที่พร้อมใช้งาน เช่น ระบบช่วยตัดสินใจ (Decision Support) สารานุกรมความรู้พื้นฐาน (Ontology Mapping) ระบบการเรียนรู้ในงานวิกฤติ (E-Learning) เป็นต้น

ผลของการสังเคราะห์จะได้แบบจำลองความรู้ (Knowledge Modeling) ดังนี้

- (1) Task Knowledge (ความรู้ในงาน) ใช้สำหรับการทำงานในระดับรู้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการทำงาน มีขีดความสามารถในการทำงาน แก้ปัญหา หรือตัดสินใจ ทำการเชื่อมโยงกับประเด็นสาระ Context ต่างๆ ที่ต้องตัดสินใจ ตามความต้องการขององค์กร
- (2) Inference Knowledge (ความรู้ระดับการคิด) ใช้สำหรับการเรียนรู้การทำงานในทุกๆ ขั้นตอน (input – process – output) ว่าต้องคิดเรื่องอะไรบ้าง
- (3) Domain Knowledge (ความรู้ระดับหลักการและความสัมพันธ์ของปัญหา) ว่าการทำงานในเรื่องนั้นต้องใช้หลักการ หรือเหตุผลใดสำหรับการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ
- (4) Ontology (สารานุกรมความรู้) เป็นคำนิยาม หรือศัพท์เฉพาะ เช่น ศัพท์กฎหมาย บทนิยามตามกฎหมาย
- (5) Knowledge Base (ฐานความรู้) เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทุกประเภทที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน

ผลของการสังเคราะห์จะได้แบบจำลองความรู้ (Knowledge Modeling) ตามแผนผังงานสอบสวนของพนักงานอัยการ (รูปที่ 5.1) แผนที่ความรู้ (รูปที่ 5.2) และแผนที่ความรู้ที่ใช้โปรแกรม visio ที่จะนำเข้าระบบ KMS (รูปที่ 5.3) ดังนี้

รูปที่ 5.1 แผนผังงานสอบสวนของพนักงานอัยการ

รูปที่ 5.2 แผนที่ความรู้การสอบสวนคดีพิเศษความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

K Map

รูปที่ 5.3 แผนที่ความรู้ที่ใช้โปรแกรม visio เพื่อนำเข้าระบบ KMS

5.3.6 การวิเคราะห์ความต้องการของระบบ (System Requirements Analysis: ENG 2)

ได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการของระบบ (ข้อมูลจาก ENG 1) มาทำการวิเคราะห์ความต้องการของระบบการจัดการความรู้ (KMS) ในแง่ของประโยชน์ที่สำนักงานคดีพิเศษจะได้รับ (Business Specification) และความต้องการของผู้ใช้งานในสำนักงานคดีพิเศษ (User Specification) ปรากฏว่าผู้ใช้งานต้องการระบบ KMS ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) แผนที่ความรู้ ที่แสดงถึงลำดับเรื่องราวนำไปสู่การแก้ปัญหาหรืออธิบายเหตุผลต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำงาน
- (2) ระบบจัดการเอกสาร ที่สามารถจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่าง ๆ ที่ชุมชนนักปฏิบัติใช้งานบ่อยๆ ในการทำงานแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ
- (3) ระบบสนทนาต่อเนื่องที่สามารถให้ชุมชนนักปฏิบัติขอความช่วยเหลือกัน หรือสนทนาเพื่อแก้ปัญหา หรือการสนทนาถึงความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการแก้ปัญหา

(4) ระบบทำเนียบผู้เชี่ยวชาญ มีรายชื่อผู้มีความรู้และความสามารถ ความรู้ประสบการณ์ของบุคลากรทั้งภายใน ภายนอกองค์กร

(5) ฐานข้อมูลความรู้ เก็บฐานข้อมูลต่างๆ เช่น กฎหมาย ระเบียบ คดี ตัวอย่าง (กรณีศึกษา) เรื่องเล่าประสบการณ์ในการทำงาน

(6) ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การประชุมทางไกล ระบบติดต่อดูสื่อสารอื่นๆ และระบบสืบค้น

ทั้งนี้ ความต้องการระบบของผู้ใช้งานสรุปได้ตามตาราง 5.5 ส่วนวัตถุประสงค์ในการใช้งานระบบของผู้ใช้งานแต่ละประเภทสรุปได้ตามตาราง 5.6

ตาราง 5.5 แสดงความต้องการระบบของผู้ใช้งาน

ผู้ใช้	จำนวน	ความต้องการระบบ
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหาร(อธิบดี,รองอธิบดี, และอัยการพิเศษฝ่าย) - พนักงานอัยการ - นิติกร - เจ้าหน้าที่ธุรการที่เกี่ยวข้อง 	<p>ประมาณ 25 คน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.แผนที่ความรู้ Knowledge Map (ขั้นตอนการดำเนินคดีในรูปแบบแผนผัง) 2. ระบบจัดการเอกสาร จัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบต่าง ๆ ที่ชุมชนนักปฏิบัติใช้งานบ่อย ๆ 3. มีฐานข้อมูลเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ระเบียบ คำพิพากษาและ Case Study (ตัวอย่างคดี) 4. ระบบสนทนาต่อเนื่องที่สามารถขอความช่วยเหลือกัน หรือสนทนาเพื่อแก้ปัญหา หรือแลกเปลี่ยนความรู้ 5.ระบบทำเนียบผู้เชี่ยวชาญ มีรายชื่อผู้มีความรู้และความสามารถและสถานที่ติดต่อ 6. ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การประชุมทางไกล ระบบติดต่อดูสื่อสารอื่นๆ 7.ระบบ เชื่อมโยงไปยังสารสนเทศต่าง ๆ ได้ และมีระบบสืบค้น

ตาราง 5.6 แสดงวัตถุประสงค์ในการใช้งานระบบของผู้ใช้แต่ละประเภท

ผู้บริหาร (อธิบดี,รองอธิบดี และอัยการพิเศษฝ่าย)	ใช้ในการกำหนดแนวนโยบายในการดำเนินคดี รวมถึงวางแผนปฏิบัติของพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ และใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการบริหารงานสำนักงานคดีพิเศษ
ผู้เชี่ยวชาญ	ใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน
ผู้ใช้งานทั่วไป	ใช้ในการสนับสนุนข้อมูลในการสอบสวนคดีพิเศษ

5.3.7 การวิเคราะห์ความต้องการซอฟต์แวร์ (Software Requirements Analysis: ENG 3)

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการของระบบ (ENG 1) และการวิเคราะห์ความต้องการของระบบ (ENG2) เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าจะต้องใช้ซอฟต์แวร์ (Software) ไດ เช่น การพิจารณา Function ต่างๆ ของซอฟต์แวร์นั้น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน

ผลการวิเคราะห์ ปรากฏว่าความต้องการในการใช้งาน นั้นๆ ต้องใช้ Software ของ Microsoft ที่ชื่อว่า SharePoint

โปรแกรม Microsoft SharePoint คือ ชุดผลิตภัณฑ์ของบริษัทไมโครซอฟท์ สำหรับสำหรับผู้ใช้งานภายในองค์กร และการทำงานร่วมกันภายในทีมงาน โดยออกแบบให้สามารถทำงานร่วมกัน และใช้เอกสารร่วมกัน โดยสามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรม Microsoft Office ได้ ผ่านเว็บเบราว์เซอร์ รวมทั้งมีความสามารถในด้านอื่นด้วย เช่น การสร้าง Wikis และ Blogs การค้นหาไฟล์เอกสาร การประกาศข่าวสาร เป็นต้น โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานของเว็บไซต์ หรือ Feature ต่างๆ ของเว็บไซต์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ดังนี้

1) **แผนภาพความรู้ (Knowledge map)** ใช้สำหรับแสดงแผนภาพความรู้

2) **มีเครื่องมือในการทำงานร่วมกัน (Collaborative tools)**

(1) **ประกาศ (Announcements)** ใช้สำหรับ เป็นประกาศเพื่อให้ทราบของสมาชิกในแต่ละ Community

(2) **ปฏิทินกิจกรรม (Up Coming Events/Calendar/Activites)** ใช้สำหรับ เป็นการบอกถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้สมาชิกในแต่ละ Community ย่อยนั้นทราบ

(3) **ภารกิจสำคัญ (Tasks Assignment)** ใช้สำหรับเป็นการบอกถึงการมอบหมายภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เพื่อให้สมาชิกในแต่ละ Community ย่อยนั้นทราบ

(4) ประเด็นเร่งด่วน (Hot Issues) ใช้สำหรับเป็นการหาหรือถึงประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจและที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เพื่อให้สมาชิกในแต่ละ Community ย่อยนั้นมาอภิปรายประเด็นร่วมกัน

(5) เครื่องมือค้นหา (Search Engine) ใช้ในการค้นหาเอกสารความรู้ต่างๆ ใน Community โดยมี Function ในการ set scope ของการค้นหาว่าจะให้ค้นหาในวงกว้างเพียงใดใน Community

(6) สารสนเทศความรู้ (Portal Links/Information Links) ใช้สำหรับเป็นการเชื่อมโยงไปหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้

3) ฐานข้อมูลความรู้ (Knowledge Base)

(1) กระดานสนทนา (Forum Discussion Management System/FAQ/SOS2Talks with CKO) ใช้สำหรับ Discussion Forum ของแต่ละ Community ย่อย

(2) ทำเนียบหรือรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (Capability Management System/Expertise/Contacts) ใช้ในการสร้าง Expert Directory

(3) เอกสารวิชาการหรือเอกสารความรู้ (Document Management System) ใช้สำหรับการนำเอกสารเข้าและออก การแก้ไขเอกสารความรู้ต่างๆ ภายใน Community

(4) กรณีศึกษา (Case Study) ใช้สำหรับการนำเอกสารกรณีศึกษาเข้าและออก การแก้ไขเอกสารกรณีศึกษาความรู้ต่างๆภายใน Community

5.3.8 การสร้างระบบสารสนเทศในการจัดการความรู้ (IT-Base Knowledge Management System)

ใช้โปรแกรม Microsoft SharePoint เป็นฐานในออกแบบระบบสารสนเทศจัดการความรู้ โดยนำความต้องการใช้ระบบของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานและกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการความรู้ ตามทฤษฎี Learning in Action และ Knowledge Creating เป็นตัวกำหนด Feature ของระบบสารสนเทศจัดการความรู้

จากนั้นนำแผนที่ความรู้ (Knowledge Map) เข้าสู่ระบบสารสนเทศจัดการความรู้ (KMS) โดยใช้โปรแกรม Microsoft Visio มาจัดทำเป็นแผนที่ความรู้ (Knowledge Map) ดังภาพ Visio Knowledge Map (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 10)

นอกจากนั้นนำข้อมูลต่างๆ เข้าฐานข้อมูลความรู้ (Knowledge Base) เช่น เอกสารความรู้ (Explicit Knowledge) กฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับ รายชื่อและเบอร์โทรศัพท์

ของผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น เข้าสู่ระบบจัดการความรู้โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามความสามารถของโปรแกรม Microsoft SharePoint ผ่าน Feature ต่างๆ

5.3.9 การออกแบบซอฟต์แวร์ (Software Design: ENG 4)

ได้ส่งข้อมูลความต้องการทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ให้ฝ่ายออกแบบซอฟต์แวร์ดำเนินการออกแบบต่อไป

5.3 ส่วนที่ 2 การนำระบบการจัดการความรู้ไปใช้ในองค์กร (Organization Alignment: MAN 1)

เมื่อได้สร้างระบบการจัดการความรู้ (KMS) หรือระบบสารสนเทศในการจัดการความรู้ ข้างต้นมาแล้ว จะต้องทำความเข้าใจกับคนในองค์กรเกี่ยวกับระบบ KMS เพื่อให้บุคลากรในสำนักงาน

คดีพิเศษมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการจัดการความรู้ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ของสำนักงานคดีพิเศษ โดยข้อมูลในการกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ของสำนักงานคดีพิเศษจะ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จากนั้นจะได้มีการออกแบบกิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ โดยกิจกรรมจะกำหนดไว้ 3 ปี และจะมีการสาธิตระบบการจัดการความรู้และเสนอแผนกิจกรรมให้กับ KM Team หรือผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับวิธีการสร้างความเข้าใจ (Alignment) นั้น ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ของ สำนักงานคดีพิเศษ แต่เนื่องจากสำนักงานคดีพิเศษยังไม่มีวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ จึงต้องกำหนดขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ดังกล่าว จะต้องศึกษาวิสัยทัศน์ของสำนักงานอัยการสูงสุด และวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ของสำนักงานอัยการสูงสุด แล้วนำมาหาหรือผู้บริหาร เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ด้านการจัดการความรู้ของสำนักงานคดีพิเศษ และกำหนดแผนกิจกรรมในการจัดการความรู้โดยเป็นแผน 3 ปี ให้การจัดการความรู้บรรลุวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งทำกิจกรรมสาธิตระบบ KMS ที่สร้างขึ้น ให้กับผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญดู เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ

“การนำระบบการจัดการความรู้ที่สร้างนั้นไปใช้ในองค์กร” ได้ยึดหลักการตามมาตรฐาน ISO12207 เป็นกระบวนการในเรื่องการสื่อสารในองค์กร (MAN 1: Organization Alignment)

โดยมีลำดับการดำเนินการ ดังนี้

5.3.10 การหากรอบแนวคิดในการจัดการความรู้ (Create Framework)

จากสภาพปัญหา (Problems) ของงานสอบสวนคดีพิเศษ ดังที่กล่าวในบทที่ 1 เห็นว่าควรใช้ทฤษฎี Learning in Action และทฤษฎี Knowledge Creation มาเป็นรูปแบบ (Model) ของการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของ Knowledge Worker และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

5.3.11 การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการจัดการความรู้

ในการกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ขององค์กรอัยการ จากแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติ ราชการ 4 ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2555 – 2558 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “องค์กรอัยการเป็นสถาบันที่มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรมและเป็นที่ยอมรับของประชาชน” และวิสัยทัศน์ของการจัดการความรู้ของสำนักงานอัยการสูงสุด ตามแผนแม่บทการจัดการความรู้สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ 2552 – 2561 กำหนดไว้ว่า “สำนักงานอัยการสูงสุดจะพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการความรู้ (Knowledge Management) อย่างเป็นระบบ ทันสมัย และเชื่อถือได้” สำหรับวิสัยทัศน์ของสำนักงานคดีพิเศษ กำหนดว่า “มุ่งสู่องค์กรที่เป็นเลิศในการดำเนินคดีพิเศษ โดยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน”

นอกจากนั้น ได้ศึกษาถึงอำนาจหน้าที่หรือพันธกิจของสำนักงานคดีพิเศษด้วย จากนั้นได้นำมาจัดทำแผน 3 ปี เพื่อทำกิจกรรมในการสื่อสารสร้างความเข้าใจในองค์กร (Organizational Alignment) เพื่อนำระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System – KMS) มาใช้ในสำนักงานคดีพิเศษ เพื่อนำเสนอผู้บริหารพิจารณา

5.3.12 นัดสัมภาษณ์ผู้บริหาร และนำเสนอแผนการทำกิจกรรม KM และนำ KMS มาใช้

โดยได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ทำอย่างไรให้พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในสำนักงานคดีพิเศษเข้าใจ ขอมรับ มีส่วนร่วม และใช้งานระบบการจัดการความรู้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานตามพันธกิจของสำนักงานคดีพิเศษ มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์

ประเด็นที่ 2 ทำอย่างไรให้มีผู้รับผิดชอบของสำนักงานคดีพิเศษดูแลระบบการจัดการความรู้ และสามารถพัฒนาปรับปรุงระบบที่สร้างขึ้นอย่างต่อเนื่องและทันสมัย

รายละเอียดปรากฏตามหนังสือขอนัดสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 11) และประเด็นสัมภาษณ์ (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 12)

ทั้งนี้ ผู้บริหารเห็นว่าแผนและกิจกรรมดังกล่าวเหมาะสม ลมึความเป็นไปได้ รายละเอียดปรากฏตามถอดความสรุป (Transcript) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครั้งที่ 3 (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 13) และ รายละเอียดปรากฏตาม “กิจกรรมในการสื่อสารสร้างความเข้าใจในองค์กร (Organizational Alignment) เพื่อนำระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System – KMS) มาใช้ในสำนักงานคดีพิเศษ: กรณีศึกษาการสอบสวนความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์” (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 14)

5.3.13 การทำกิจกรรมการจัดการความรู้

รายละเอียดปรากฏตาม “กิจกรรมในการสื่อสารสร้างความเข้าใจในองค์กร (Organizational Alignment) เพื่อนำระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System – KMS) มาใช้ในสำนักงานคดีพิเศษ: กรณีศึกษาการสอบสวนความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์” (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 14)

5.4 สิ่งที่พบเห็นโดยทั่วไป (Initial Finding)

สำนักงานคดีพิเศษ เป็นสำนักงานที่ตั้งขึ้นใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยแยกงานมาจากสำนักงานคดีอาญา และสำนักงานคดีอาชญาเสพติด เมื่อแรกตั้งมีเพียง 3สำนักงาน คือ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 2 รับผิดชอบคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 3 รับผิดชอบคดีป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ตั้งเพิ่มอีก 2 สำนักงาน คือ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 4 รับผิดชอบคดีทั้งปวงซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 5 รับผิดชอบคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.

จะเห็นได้ว่างานของแต่ละฝ่ายแตกต่างกัน และแต่ละฝ่ายมีสำนักงานแยกกันอยู่ ทำให้บรรยากาศในการทำงานมีลักษณะต่างคนต่างทำ ยังไม่มีวัฒนธรรมและค่านิยมร่วมกันที่ชัดเจน ประกอบกับปริมาณคดีของแต่ละฝ่ายค่อนข้างมาก ต้องเร่งทำให้ทันเวลา ทำให้ไม่ค่อยมีบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สำหรับสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 และ 4 แม้จะรับผิดชอบงานที่มีลักษณะเดียวกัน แต่เนื่องจากการสอบสวนคดีพิเศษ ต้องออกไปทำงานนอกสถานที่ ซึ่งมีทั้งที่ออกไปสอบสวนที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสถานที่อื่น รวมทั้งต่างจังหวัด ทำ

ให้มีโอกาสที่จะพบปะกันน้อย งานของแต่ละฝ่ายจึงมีลักษณะต่างคนต่างทำ แต่งานทุกอย่างจะถูกเสนอไปรวมกันที่รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ ที่รับผิดชอบงานสอบสวนคดีพิเศษ (นายภาณุพงษ์ โชติสิน)

ลักษณะการทำงานของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 และ 4 ต้องทำงานแข่งกับเวลา ทั้งในเรื่องการสอบสวน การสั่งคดี และการดำเนินคดี ประกอบกับคดีพิเศษเป็นคดีใหญ่ มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นที่สนใจของสังคมและสื่อมวลชน ภาระของพนักงานอัยการแต่ละท่านจึงค่อนข้างหนัก และมีความกดดันสูง แต่ไม่มีค่าตอบแทนพิเศษและไม่มีแรงจูงใจอื่น ในระยะหลังจึงปรากฏว่ามีคนขอย้ายออกมาก การขาดแคลนอัตรากำลังจึงเป็นปัญหาาร่วมกันของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 และ 4

เมื่อได้ไปพูดคุยกับผู้บริหารของสำนักงานคดีพิเศษ (รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษทั้ง 2 ท่าน) และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการความรู้ ทั้งผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญต่อการจัดการความรู้เป็นอย่างมาก แต่ผู้ปฏิบัติบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก โดยยังมีความคิดยึดติดกับวิธีการบริหารจัดการความรู้ในอดีตว่าเป็นภาระ (เช่น การถูกตั้งเป็นคณะทำงานจัดทำคู่มือดำเนินคดี) จึงไม่ค่อยสนใจการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไปว่า KM ไม่ใช่ภาระ แต่ KM เป็นเครื่องมือในการบริหาร ช่วยให้การงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระหว่างการค้าถามศึกษาวิจัย แม้ว่าผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญจะให้ความสนใจ และให้ความช่วยเหลือมาก ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มาก แต่เนื่องจากผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีภาระงานที่เยอะมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลา วิธีแก้ปัญหาก็คือ การเตรียมข้อมูลไปให้มากที่สุด แล้วให้ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ ยืนยัน หรือแก้ไขเพิ่มเติม หรือให้คำแนะนำเพิ่ม เมื่อได้ทำตามคำแนะนำแล้วก็นำกลับไปให้ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ สอบทานความถูกต้อง วิธีนี้จะช่วยประหยัดเวลา และทำให้ข้อมูลถูกต้องชัดเจนด้วย

5.5 ผลการวิเคราะห์และประเมินค่าข้อมูล

จากการที่ได้มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ การสอบถามตามแบบสอบถามและได้นำข้อมูลมาดำเนินการใน 2 ส่วนสำคัญ คือ การสร้างระบบการจัดการความรู้ และการนำระบบการจัดการความรู้ที่สร้างนั้นไปใช้ในองค์กร ตามกระบวนการมาตรฐาน ISO 12207/15504 ดังรายละเอียดข้างต้น นั้น เพื่อให้ระบบ KMS มีความสมบูรณ์ และแผนกิจกรรม

การนำ KMS ไปใช้ในองค์กรมีความเป็นไปได้ และเหมาะสม จะต้องทำการวิเคราะห์และประเมินค่าข้อมูลทั้ง 2 ส่วนดังกล่าว โดยมีกระบวนการ ดังนี้

5.5.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

- การประเมินระบบ KMS ที่สร้างขึ้น เพื่อทดสอบระบบว่าออกแบบเหมาะสมหรือไม่ ใช้งานได้จริงหรือไม่ และควรปรับปรุงเพิ่มเติมอะไร

- การประเมินแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี เพื่อนำระบบการจัดการความรู้ไปใช้ในองค์กร เพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ว่าแผนกิจกรรม 3 ปี มีความเป็นไปได้ และเหมาะสมหรือไม่ และจะบรรลุวิสัยทัศน์หรือไม่

5.5.2 ข้อมูลที่ใช้และเกณฑ์ในการประเมิน

ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสาธิตระบบ KMS และเสนอกิจกรรม KM 3 ปี ต่อผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้งานระบบ โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

- 1) ความเป็นไปได้
- 2) ข้อดี
- 3) ข้อเสีย
- 4) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

5.5.3 วิธีการประเมิน

ใช้วิธีการออกแบบสอบถามทั้งสองส่วน คือ ระบบจัดการความรู้ (KMS) และแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี โดยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน เพื่อให้ผู้รับการสาธิต หรือผู้รับฟังการนำเสนอแผนกิจกรรม ได้กรอกความเห็นตามเกณฑ์ประเมินข้างต้น หรือหากไม่กรอกในแบบสอบถามก็จะได้ใช้เป็นประเด็นในการรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นด้วยวาจา ซึ่งจะได้รับการมาเป็นข้อมูลในการประเมิน รายละเอียดปรากฏตามตารางแบบสอบถาม (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 15)

5.5.4 ผู้รับการสาธิตการสาธิตระบบ KMS และรับฟังการเสนอแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี

ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร (นายภานุพงษ์ โชติสิน รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีพิเศษ) รับผิดชอบงานสอบสวนคดีพิเศษ)

- ผู้เชี่ยวชาญ (นายเจษฎา ธนาสิทธิ์พันธุ์กุล อัยการประจำสำนักงาน สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 4)

- นางสาวรัตน์ คำนารีย์ เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญการ

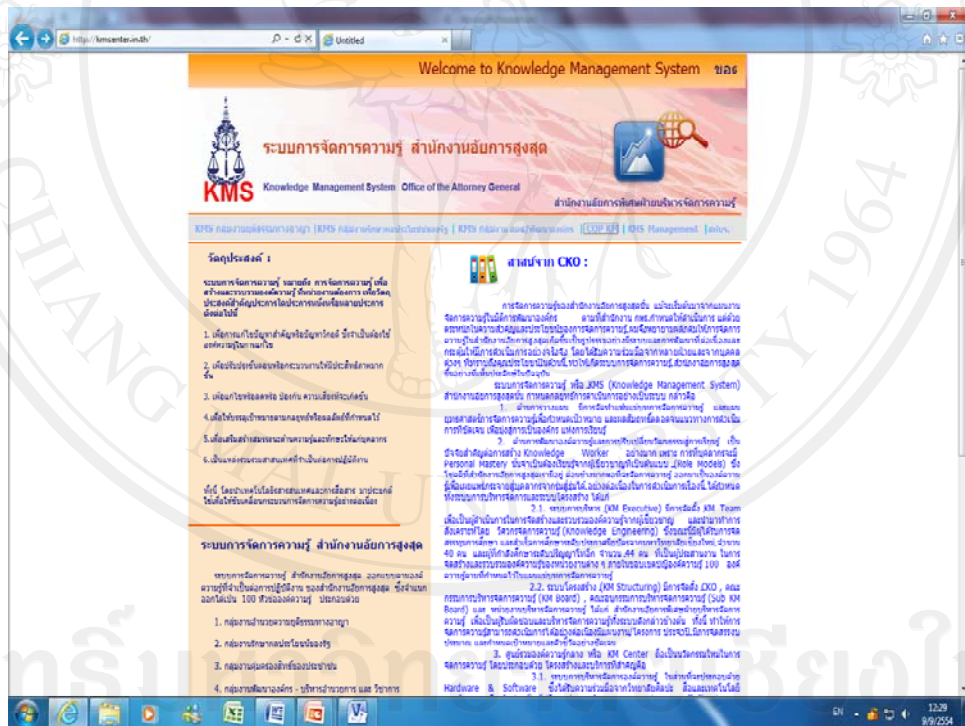
5.5.5 วิธีการสาธิตระบบ KMS

มีขั้นตอนการสาธิต ดังนี้

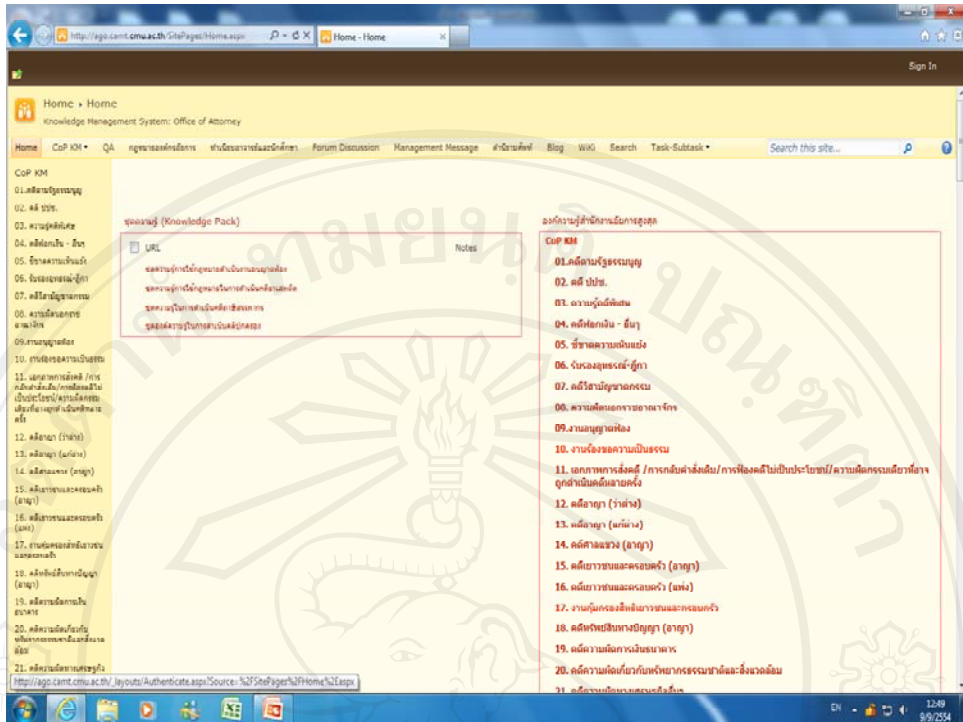
(1) อธิบายถึงที่มาและวิธีการสร้างระบบการจัดการความรู้ (KMS) ตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามกระบวนการมาตรฐาน ISO 12207/15504

(2) ได้สาธิตวิธีการเข้าใช้ระบบ KMS ที่สร้างขึ้น โดยในครั้งแรกระบบขัดข้องไม่สามารถสาธิตจากระบบได้ จึงสาธิตโดยใช้เอกสารแสดงภาพประกอบแทน พร้อมทั้งได้อธิบายประกอบ ต่อมาได้สาธิตระบบจริง แล้วให้นักทดลองแล้วแสดงความคิดเห็น เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ การสาธิตวิธีการใช้งานระบบ ได้ให้ผู้ใช้งานระบบสามารถเข้าใช้งานผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต(Internet) ที่ URL (Universal Resource Location) www.kmcenter.in.th จะปรากฏหน้าจอแรก (homepage) ดังรูปที่ 5.4

รูปที่ 5.4 แสดง website KMS อส. หน้าแรก ในการสาธิตวิธีการเข้าใช้ระบบ KMS

รูปที่ 5.5 แสดง website KMS อส. หน้าลิ้นชักความรู้ (Taxonomy) ในการสาธิตวิธีการใช้ระบบ KMS

5.5.6 วิธีการนำเสนอแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี

ผู้ศึกษาได้อธิบายรายละเอียดในแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้ 3 ปี ที่ได้แจกให้ศึกษาก่อนล่วงหน้าทุกกิจกรรม แล้วให้ผู้รับสารสาธิตแสดงความคิดเห็น เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ โดยเฉพาะในส่วนของผู้บริหารนั้น ได้จัดทำแผนฯ เสนอให้พิจารณาโดยละเอียด เพราะจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการอนุมัติแผนด้วย ผู้บริหารได้พิจารณาแล้ว ได้ลงนามรับรองว่าแผนฯ มีความเป็นไปได้และเหมาะสมแล้ว รายละเอียดปรากฏตามถอดความสรุป (Transcript) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครั้งที่ 3 (ภาคผนวก เอกสารท้ายบทที่ 5 หมายเลข 13)

5.5.7 สรุปผลการสาธิตระบบการจัดการความรู้ (KMS) และการนำเสนอแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี

จากการสาธิตระบบ KMS และการเสนอแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี ต่อผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้ระบบ ผู้รับสารสาธิตและรับฟังการนำเสนอดังกล่าว ได้แสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนดในตารางแบบสอบถาม (แต่ไม่ได้กรอกแบบสอบถาม) ดังนั้นในการจัดเก็บข้อมูล จึงได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลไปในคราวเดียวกัน ผลการดำเนินการปรากฏ ดังนี้

5.5.7.1 ระบบ KMS

(1) ระบบ KMS มีการออกแบบเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน แต่หน้าจามีข้อมูลมากเกินไป ทำให้ดูรกไป เพราะเป้าหมายหลักของผู้ใช้งานในขณะนี้อยู่ที่การเข้าไปค้นหาข้อมูล (Knowledge Base) ส่วน function อื่นๆ ผู้ใช้ยังไม่คุ้นเคย จึงควรปรับปรุง หรือเน้นตรงฐานข้อมูลให้เข้าถึงง่าย

(2) มีฐานข้อมูลที่เปิดกว้างทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวคนและเอกสารความรู้ที่จำเป็นต่อการใช้งาน ซึ่งในอนาคตสามารถใส่ข้อมูลเพิ่มเติมได้มาก จึงมีความเหมาะสมดีแล้ว

(3) เป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติงานทั้งผู้ที่อยู่ในปัจจุบัน และผู้ที่เข้ามาใหม่ สามารถนำมาใช้ได้ทันที จึงควรจัดทำสำหรับหัวข้อองค์ความรู้อื่นๆ ด้วย

(4) ข้อเสีย คือ ระบบค่อนข้างช้า บางครั้งเข้าไม่ได้

(5) ข้อควรปรับปรุง คือ ควรตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออกไปจากหน้าจอ ควรทำให้ดูง่าย ใช้งานกว่านี้ สำหรับเครื่องมือในการดำเนินงานบางอย่างไม่มีความจำเป็น เช่น การมอบหมายงาน ปฏิทินหรือ การนัดหมาย

5.5.7.2 แผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี

(1) แผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี มีความเหมาะสมดีแล้ว

(2) สามารถดำเนินการได้จริง ใช้งบประมาณไม่มาก บางกิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ทันทีโดยไม่ใช้งบราชการ เช่น สภากาแพ

(3) กิจกรรมเรียงตามลำดับเริ่มจากสร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น ไปจนถึงการใช้งานระบบจัดการความรู้ และการสร้างและพัฒนาระบบจัดการความรู้

(4) ข้อควรปรับปรุง คือ ควรเพิ่มเติมกิจกรรมรองรับบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีการโยกย้ายบ่อย ซึ่งหากไม่มีกิจกรรมรองรับผู้มาใหม่ แผนอาจจะสะดุดได้

5.6 สิ่งที่ค้นพบและน่าสนใจ (Finding)

จากการสาธิตระบบ KMS และการนำเสนอแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี ต่อผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้ระบบ ได้ค้นพบว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของระบบ KMS และเห็นว่าสามารถนำระบบ KMS มาใช้แก้ปัญหาและใช้เป็นเครื่องมือในการสอบสวนคดีพิเศษใน ความผิดฐานบั่นทอนในศาลากลางได้ รวมทั้งพบว่าแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถทำให้การจัดการความรู้ในสำนักงานคดีพิเศษ (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 และ 4) บรรลุวัตถุประสงค์ได้

นอกจากนั้นในแผนกิจกรรมการจัดการความรู้ 3 ปี ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ขณะทำงาน (Learning in Action) มาประยุกต์ใช้ตามลักษณะของกิจกรรมนั้นๆ ในขณะที่เดียวกันก็ได้นำทฤษฎี Knowledge Creating มาใช้ในบางกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมนั้น ซึ่งพบว่าผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญยอมรับและให้ความสำคัญที่จะนำไปปรับใช้ในสำนักงานคดีพิเศษต่อไป

สำหรับการค้นพบโดยบังเอิญพบว่าผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญได้เปลี่ยนทัศนคติจากเดิมที่ว่า KM คือภาระ หรือคืองานอีกประเภทหนึ่งที่ต้องทำตามแผนที่ถูกกำหนดให้ทำโดยไม่มี ความสมัครใจ มาเป็นทัศนคติที่เห็นว่า KM คือ เครื่องมือในการบริหารทำให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจ และเป็นเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการทำงาน และเปลี่ยนความคิดจากเดิมที่ว่า KM คือ การทำคู่มือการทำงาน โดยการรวบรวมกฎหมาย ระเบียบหรือบทความที่เกี่ยวข้องมาไว้เป็นเล่มโตๆ เพื่อไว้ใช้อ้างอิงในการทำงาน มาเป็นความคิดที่ว่า KM คือ การบริหารจัดการอย่างหนึ่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของคนทำงาน และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในวิถีชีวิตการทำงาน ไม่ใช่สิ่งที่ต้องบังคับให้ทำอีกต่อไป

5.7 แนวทางการศึกษาและพัฒนาต่อ

ระบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ที่เสนอนี้ เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่าการนำระบบการจัดการความรู้ (KMS) มาใช้ จะช่วยทำให้งานสอบสวนของพนักงานอัยการมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรที่จะนำไปใช้ในงานสอบสวนด้านอื่นด้วย

เมื่อพิจารณาจากสายงานความรู้ (Knowledge Line) ที่เกี่ยวกับงานสอบสวนของพนักงานอัยการแล้ว จะเห็นว่ามีจุดร่วม หรือมีพื้นฐานเดียวกันจากงานสอบสวนคดีอาญาทั่วไป ซึ่งต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นพื้นฐาน จากนั้นจึงจะแยกสายออกไปเป็นการสอบสวนประเภทต่างๆ เช่น งานสอบสวนคดีอาญาทั่วไป งานสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน งานสอบสวนคดีชั้นอุทธรณ์คดีพิเศษ เป็นต้น

จากสายงานที่มีพื้นฐานร่วมกันดังกล่าว จึงเห็นว่าสามารถนำระบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีพิเศษด้านการเงินการธนาคารในความผิดฐานปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ที่นำเสนอไปเป็นรูปแบบ (Model) ของการสร้างระบบการจัดการความรู้สำหรับงานสอบสวนด้านอื่นๆ ได้อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการสอบคดีอาญาทั่วไป หรือคดีพิเศษประเภทอื่นๆ ซึ่งยังมีอีกมากและมีความสำคัญที่จะต้องจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานสอบสวนของพนักงานอัยการต่อไป

นอกจากนั้นงานสอบสวนคดีพิเศษของพนักงานอัยการ ยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม ดังนั้นในอนาคตหากจะได้มีข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน หรือมีโครงการทำระบบการจัดการความรู้ร่วมกัน เพื่อใช้ร่วมกันในงานสอบสวนคดีพิเศษ ก็จะทำให้งานสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ จะเป็นงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้สังคมมีสันติสุขและระบบเศรษฐกิจดีขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved